

แบบถอดองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๑. เรื่องการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวมะลิ(ข้าวฮางอก)

๒. ชื่อนางบุญเต็ม สุดใจ

เกิดวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๑

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๔๐๑๘-๐๐๒๐๖-๐๔-๗

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๘๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนพะยอม อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

โทร. ๐๘๔ ๖๘๕ ๔๘๓๓

๓.ความเป็นมา

นางบุญเต็ม สุดใจ เกิดในครอบครัวที่ประกอบอาชีพทำนา ในวัยเด็กได้ช่วยพ่อแม่และแม่ทำนามาตลอด หลังจากการจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ก็ได้ช่วยเหลือครอบครัวทำนา โดยการทำนาดำ ใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง ซึ่งได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ในปี ๒๕๒๐ ได้แต่งงาน แยกครอบครัวมาแต่งงานกับ นายเลียมศักดิ์ สุดใจ ยังคงประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก ในพื้นที่ ๑๕ ไร่ และรับจ้างทั่วไป แต่ราคาข้าวตกต่ำ ประกอบกับค่าแรงเพิ่มขึ้นทำให้การทำนามีผลกำไรต่อไร่น้อย รายได้ไม่พอใช้ในครอบครัว

ปี ๒๕๔๔ ได้ดูทีวีรายการทุ่งแสงตะวัน เกี่ยวกับการทำข้าวฮางอก จึงได้ฝึกทำเองที่บ้าน และแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านรับประทาน ได้รับคำชื่นชมว่าข้าวนุ่มอร่อย จากนั้นได้ไปศึกษาดูงานกลุ่มผลิตข้าวฮางที่บ้านถลุงเหล็ก ตำบลใหม่มาเพียง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อมาปรับปรุงการผลิตของตนเอง โดยการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอชนบท และได้นำความรู้มาถ่ายทอดต่อกับคนในชุมชน และได้ตั้งเป็นกลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านห้วยอึ่ง ผลิตข้าวฮางอกขายเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน

๔.องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

ปัจจุบันได้ผลิตข้าวฮางอกปลอดสารพิษ มีการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม(GAP) มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการไถกลบตอซังข้าวและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ เพื่อให้ได้ข้าวเปลือกที่ปลอดสารพิษ มาผลิตข้าวฮางอก ใช้เมล็ดเป็นเชื้อเพลิงในการนึ่งข้าวฮางเพื่อลดต้นทุนในการผลิต ข้าวฮางอกต้องใส่ใจองค์ความรู้หลายอย่างในการทำ เพื่อให้ได้ข้าวฮางอกที่ปลอดสารพิษ ได้ปรับปรุงสถานที่ผลิตที่ถูกสุขลักษณะ การตากข้าวฮางให้แห้ง เพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้นาน คนในชุมชนช่วยในการทำการตลาด สามารถส่งข้าวฮางขายได้ตลอดปี เกษตรกรมีรายได้จากการเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้สูงขึ้น

สิ่งที่ภาคภูมิใจ ได้ต่อยอดโครงการนำข้าวฮางอกมาทำเป็นข้าวแต่น้ำแดงโม น้ำข้าวกล้องงอก และนำข้าวสายพันธุ์ ไรเบอร์รี่ มาผลิตเป็นข้าวฮางอกไรเบอร์รี่ สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านห้วยอึ่งมีรายได้เฉลี่ย ครอบครัวละ ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน และกลุ่มมีผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง

นางบุญเต็ม สุดใจ ได้ปรับปรุงแปลงของตนเอง พื้นที่ ๑๕ ไร่ ทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรม ปลูกข้าวมะลิอินทรีย์ เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ดเทศ ปลูกพืชผัก(ชมจันทร์) เพาะเมล็ดทานตะวันงอกจำหน่าย และทำข้าวฮางอก ข้าวแต่น้ำแดงโม มีโรงสีข้าวฮางเป็นของตนเอง สำนักงานเกษตรอำเภอชนบทได้คัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวหอมมะลิ(การผลิตข้าวฮางอก) และได้จัดเป็นสถานีถ่ายทอดความรู้ ๔ เรื่อง สถานีที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าว สถานีที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ สถานีที่ ๓ การผลิตข้าวที่ได้

มาตรฐาน GAP สถานีที่ ๔ การผลิตข้าวฮางอก ได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และได้เปิดโอกาสให้เกษตรกร
เกษตรกรในพื้นที่และนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงานได้อย่างต่อเนื่อง

๕.สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

๕.๑ การลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ปรับปรุงบำรุงดินโดยการไถกลบตอซังข้าวและปลูก
พืชปุ๋ยสด ผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว การใช้แกลบ
จาก โรงสีมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในการนึ่งข้าวฮาง เน้นการผลิตที่สะอาดปลอดภัย และใช้แรงงานใน
ครอบครัวในการผลิต

๕.๒ ด้านการตลาด เน้นการผลิตภัณฑที่ที่หลากหลาย เช่น ข้าวฮางอก ข้าวกล้อง ข้าวไรเบอร์รี่
งอกข้าวแต่น้ำแดงโม น้ำข้าวกล้องงอก การประชาสัมพันธ์ทาง Internet มีระบบส่งสินค้าแก่ลูกค้าที่
ปลอดภัย

๖.ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ๖.๑ สนใจศึกษาค้นหาความรู้และประสบการณ์ ไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๖.๒ การใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ๖.๓ การวางแผนการผลิตและการตลาด การผลิตที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

๗.แนวคิดในการทำงาน

เน้นการผลิตที่มีคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑราคาย่อมเยา ผู้บริโภคได้สุขภาพ ผู้ผลิตอยู่ได้

๘.หลักคิดในการประกอบอาชีพ

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เน้นชุมชนมีส่วนร่วม

๙.ที่มาของข้อมูล(ผู้ถอดองค์ความรู้)

ชื่อ นายไพโรจน์ พรหมสุคนธ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น